

A legfrissebb hírek és témák a családügy területén

Tartalom

Családügyi hírek

Mi történt az elmúlt két hónapban

Havi téma

Nyugati termékenységi trendek:
Európa és az Egyesült Államok

Hírek és események

május 06 - Az Európai Bizottság átfogó szociálpolitikai intézkedéscsomagot terjesztett elő, amelynek központi eleme a megerősített [Európai Gyermekgarancia](#). Célja a gyermekszegénység csökkentése és generációkon átívelő újratermelődésének megtörése, valamint a gyermekek és családjaik számára nyújtott támogatások bővítése. Arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a gyermekgondozást, a lakhatásbiztonságot és a minőségi munkahelyekhez való hozzáférést egységes szociális védőhálóba integrálják, elősegítve a családok átfogóbb és hatékonyabb támogatását.

május 10 - Az amerikai kormányzat anyák napján avatta fel a [moms.gov](#) elnevezésű weboldalát, amely a várandós nők és családjaik számára nyújt tájékoztatást és támogatást. A portál többek között az anya és csecsemő-egészségüggyel, a szoptatással, a mentális egészséggel, a táplálkozással, az örökbefogadással, a közösségi egészségügyi központokkal, valamint a kormányzat [Trump Accounts](#) megtakarítási programjával kapcsolatos információkat tartalmaz. A kezdeményezés célja, hogy támogatást nyújtson a nehéz vagy váratlan terhességgel szembesülő édesanyáknak és édesapáknak, valamint elősegítse az amerikai családok egészségét és jólétét.

június 03: Intézetünk igazgatóhelyettese, Dr. Kiss-Kozma Georgina részt vett az Egyesült Királyságban a [Canterbury Christ Church University](#) által rendezett *Growing Up in the Culture Wars* c. szimpóziumon, ahol a *Generations and the Family: The Birth Rate Dilemma* szekció egyik felvezető előadását tartotta meg. A részletekről [itt olvashatnak](#).

június 26: Intézetünk igazgatóhelyettese, Dr. Kiss-Kozma Georgina részt vett a European Federation of Parents & Carers at Home (FEFAF) és a Centre for Social Justice (CSJ) által közösen rendezett [Foundation for the Future: 3rd International Conference on Family Policy & Early Childhood](#) konferencián, Londonban.

Havi téma

Nyugati termékenységi trendek: Európa és az Egyesült Államok

Az európai kontinens országainak tartósan alacsony termékenységgel való küzdelme egyértelműen [tükröződik az Eurostat adataiban](#). 2024-ben Európa teljes termékenységi arányszáma (TTA)—szemben a 2023-as 1,38-as értékkel—már csak 1,34 volt, ami jelentősen elmarad a hosszú távú népességstabilitáshoz szükséges 2,1-es pótlási szinttől. Bár a termékenységi mintázatok tagállamonként eltéréseket mutatnak, az alacsony termékenység a mai Európa meghatározó demográfiai jellemzőjévé vált. 2023-ban az egy nőre jutó születések száma Bulgáriában volt a legmagasabb (1,81), ezt követte Franciaország (1,66) és Magyarország (1,55), míg a legalacsonyabb értékeket Máltán (1,06), Spanyolországban (1,12) és Litvániában (1,18) mérték. 2003 és 2023 között tizenhét uniós országban csökkent, tízben pedig nőtt a termékenység, ami a pótlási szint alatti termékenység általános tendenciája ellenére a nemzeti demográfiai pályák sokféleségét

illusztrálja. A termékenység csökkenését a születések számának jelentős visszaesése kísérte. 2023-ban mintegy 3,7 millió gyermek született az EU-ban, 2024-ben pedig már csak 3,55 millió, ami a valaha feljegyzett legalacsonyabb érték, és közel negyedével kevesebb a század elején megfigyelt szintnél. Ezek a folyamatok a családalapítás és a reprodukciós magatartás szélesebb körű strukturális változásait tükrözik. [A mai termékenységi mintázatok](#) egyik legjelentősebb mozgatórugója a gyermekvállalás elhalasztása. 2013 és 2023 között az európai nők átlagéletkora első gyermekük születésekor 28,8 évről 29,8 évre nőtt. A legmagasabb első szülési életkort Olaszországban (31,8 év), Írországban (31,6) és Spanyolországban (31,5) jegyezték fel, míg a legfiatalabb elsőszülő anyák Bulgáriában (26,9), Romániában (27,1) és Szlovákiában (27,3) voltak. A továbbtanulásba fektetett több idő, a munkaerőpiacra való későbbi belépés, a

lakhatás megfizethetőségének korlátai és a változó családi normák egyaránt hozzájárultak a gyermekvállalás késleltetéséhez. A késői gyermekvállalás irányába mutató elmozdulás az idősebb anyákhoz köthető születések növekvő arányában is megmutatkozik. 2023-ban az EU tagállamokban az összes élveszületés 6,1%-a esett 40 éves vagy annál idősebb nőkre, szemben a 2003-as 2,6 százalékkal. A legmagasabb arányokat Írorszában, Spanyolországban és Görögországban mérték, ahol a születések mintegy 11 százaléka esett 40 éves vagy idősebb anyákra. Ennek ellenére a késleltetett gyermekvállalás nem kompenzálta teljes mértékben a fiatalabb korosztályok alacsonyabb termékenységét, mivel a végleges családméret továbbra is elmarad a korábbi generációk szintjétől. Hazánk mutatói is jól szemléltetik a folyamatban lévő demográfiai átalakulást. A rendszerváltás óta a fiatalabb nők termékenysége jelentősen visszaesett, míg a harmincas éveikben járó nők termékenysége mérsékelten nőtt. Ennek eredményeként az első születéskor mért átlagéletkor hozzávetőleg 23 évről 29 év fölé emelkedett. Míg három évtizeddel ezelőtt sok ilyen korú nő már több gyermeket nevelt, ma a családalapítás gyakran csak a huszas évek végén vagy a harmincas évek elején kezdődik. Bár Magyarország termékenységi rátája az egyik legmagasabb az Európai Unióban, továbbra is a pótlási szint alatt marad. A gyermekvállalás elhalasztása a tervezett és a megvalósult családméret közötti növekvő különbséghez is hozzájárult. A szülővé válás időzítése szorosan összefügg a házassággal és a családi élettel kapcsolatos változó attitűdökkel. Bár a házasság társadalmi jelentősége csökkent, továbbra is fontos aspiráció a fiatalok körében. [Az Ifjúságkutató Intézet 2024-es összehasonlító kutatása](#) szerint a magyar és az amerikai fiatal felnőttek hozzávetőleg kétharmada szándékozik élete során házasságot kötni, míg mintegy felük a házasságot az ideális család elengedhetetlen összetevőjének tekinti. Ugyanakkor a házasságkötés egyre inkább késik, mivel az

iskolai végzettség megszerzése, a karrierépítés, az anyagi biztonság megteremtése és a személyes kiteljesedés elsőbbséget élvez a fiatal felnőttkorban. A házasságot ezért egyre ritkábban tekintik a felnőttélet kiindulópontjának, és inkább későbbi életpálya-mérföldkőként értékelik. A gyermekvállalással kapcsolatos attitűdök hasonló mintázatot mutatnak. Mind a magyar, mind az amerikai fiatalok általában úgy vélik, hogy a felelős szülővé válás a 22–25 éves kor utáni időszakban kezdődik, és a szülővé válás elfogadható életkorát lényegesen magasabbnak tartják, mint a korábbi generációk. Ennek ellenére szakadék marad a normatív elvárások és a tényleges viselkedés között. A magyar és amerikai válaszadók több mint fele úgy gondolja, hogy az első gyermeket ideális esetben 30 éves kor előtt kellene megszülni, miközben a tényleges családalapítás egyre később következik be. Ez a feszültség a mai társadalmak szélesebb körű jellemzőjét tükrözi: a családi élet és a szülővé válás továbbra is nagyra értékelt, ám a gazdasági, oktatási és kulturális feltételek a halogatást ösztönzik. Elmondható tehát, hogy az Európai Unió és az Egyesült Államok eltérő termékenységi arányszámuk ellenére—az előbbi évek óta 1,4 míg az utóbbi 1.6 körüli értéket mutat—hasonló demográfiai pályán mozog. A házasság és a szülővé válás továbbra is fontos életcélok, de az életút során mindkettő egyre később következik be. Az első születéskor mért növekvő életkor, az idősebb anyákhoz köthető születések számának emelkedése, a késleltetett házasságkötés és a tartósan alacsony termékenység arra utal, hogy a családalapítás elhalasztása a mai fejlett nyugati társadalmak egyik meghatározó demográfiai trendjévé vált. Amennyiben ezek a mintázatok tartósnak bizonyulnak, a népesség elöregedése, a munkaerő-utánpótlás és a hosszú távú demográfiai fenntarthatóság mindkét félrezt döntéshozóit jelentős kihívások elé állítja majd.

Family Affairs Newsletter

Latest news and topics in family affairs

Contents

News & Events

What happened in the recent weeks

Topic of the Month

Fertility Trends in the West: Europe and the US

Family Policy News & Events

06 May – The European Commission presented a comprehensive package of social policy measures, the central element of which is the strengthened [European Child Guarantee](#). Its aim is to reduce child poverty, break its intergenerational cycle, and expand the support available to children and their families. The package encourages Member States to integrate childcare, housing security, and access to quality employment into a unified social protection system, thereby promoting more comprehensive and effective support for families.

10 May – On Mother's Day, the United States Government launched the [moms.gov](#) website, providing information and support for pregnant women and their families. The portal includes information on maternal and infant health, breastfeeding, mental health, nutrition, adoption, community health centres, and the Government's [Trump Accounts](#) savings programme. The initiative aims to support mothers and fathers facing difficult or unexpected pregnancies, while also promoting the health and well-being of American families.

3 June – Our Institute's Deputy Director, Dr Georgina Kiss-Kozma, participated in the *Growing Up in the Culture Wars* symposium, organised by [Canterbury Christ Church University](#) in the United Kingdom, where she delivered one of the keynote introductory presentations in the *Generations and the Family: The Birth Rate Dilemma* session. Further details are [available here](#).

26 June – Our Institute's Deputy Director, Dr Georgina Kiss-Kozma, participated in the [Foundation for the Future: 3rd International Conference on Family Policy & Early Childhood](#) conference organised by the European Federation of Parents & Carers at Home (FEFAF) and the Centre for Social Justice (CSJ) held in London.

Topic of the Month

Fertility Trends in the West: Europe and the United States

Europe's prolonged struggle with low fertility is clearly reflected in the latest [demographic data](#). In 2024, the European Union's total fertility rate (TFR) fell to 1.34 children per woman, down from 1.38 in 2023 and well below the replacement level of 2.1 required for long-term population stability. Although fertility patterns vary across Member States, persistently low fertility has become one of the defining demographic characteristics of contemporary Europe. In 2023, Bulgaria recorded the highest fertility rate in the EU (1.81), followed by France (1.66) and Hungary (1.55), while the lowest rates were observed in Malta (1.06), Spain (1.12) and Lithuania (1.18). Between 2003 and 2023, fertility declined in seventeen EU countries but increased in ten, illustrating the diversity of national demographic trajectories despite the broader trend of below-replacement fertility. Declining fertility has been accompanied by a substantial fall in the number of births. Around 3.7 million children were born across the European Union in 2023, falling to just 3.55 million in 2024—the lowest figure ever recorded

and almost a quarter lower than at the beginning of the century. These developments reflect wider structural changes in family formation and reproductive behaviour. One of the principal drivers of current fertility trends is the [postponement of childbearing](#). Between 2013 and 2023, the average age of women at the birth of their first child in the European Union increased from 28.8 to 29.8 years. The highest average ages at first birth were recorded in Italy (31.8 years), Ireland (31.6) and Spain (31.5), while the youngest first-time mothers were found in Bulgaria (26.9), Romania (27.1) and Slovakia (27.3). Longer periods spent in education, later entry into the labour market, constraints on housing affordability and changing family norms have all contributed to delaying parenthood. The shift towards later childbearing is also reflected in the growing share of births to older mothers. In 2023, 6.1 per cent of all live births in the European Union were to women aged 40 or over, compared with just 2.6 per cent in 2003. The highest proportions were recorded in Ireland, Spain and Greece, where around one in

nine births were to mothers aged 40 or above. Nevertheless, delayed childbearing has not fully compensated for lower fertility at younger ages, as completed family size continues to fall short of that achieved by previous generations. Hungary's demographic indicators illustrate these broader transformations. Since the political transition of the early 1990s, fertility among younger women has declined markedly, while fertility among women in their thirties has increased modestly. As a result, the average age at first birth has risen from approximately 23 years to over 29. Whereas three decades ago many women had already had two or more children by this age, family formation today often begins only in the late twenties or early thirties. Although Hungary continues to record one of the highest fertility rates in the European Union, it remains below replacement level. The postponement of childbearing has also contributed to a widening gap between intended and realised family size. The timing of parenthood is closely linked to changing attitudes towards marriage and family life. Although marriage has lost some of its former social centrality, it remains an important aspiration among young adults. According to a [comparative study conducted by the Youth Research Institute in 2024](#), around two-thirds of both Hungarian and American young adults expect to marry at some point in their lives, while roughly half regard marriage as an essential component of the ideal family. At the same time, marriage is increasingly postponed as completing education, establishing a career, achieving financial security and pursuing personal fulfilment take precedence during early adulthood. Marriage is therefore less often

viewed as the starting point of adult life and more as a milestone reached later in the life course. Attitudes towards childbearing follow a similar pattern. Both Hungarian and American young people generally believe that responsible parenthood begins after the ages of 22 to 25 and consider an acceptable age for becoming a parent to be substantially higher than previous generations did. Yet a clear gap remains between normative expectations and actual behaviour. More than half of respondents in both countries believe that, ideally, the first child should be born before the age of 30, even though family formation is occurring progressively later in practice. This tension reflects a broader feature of contemporary societies: family life and parenthood remain highly valued, but economic, educational and cultural conditions increasingly encourage postponement. Despite differences in fertility levels—the European Union has maintained a total fertility rate of around 1.4 in recent years, compared with approximately 1.6 in the United States—both regions are following remarkably similar demographic trajectories. Marriage and parenthood remain important life goals, yet both are occurring at progressively older ages. Rising ages at first birth, increasing numbers of births to older mothers, delayed marriage and persistently low fertility all point to the postponement of family formation as one of the defining demographic trends of contemporary developed Western societies. Should these patterns persist, population ageing, labour force renewal and the long-term sustainability of demographic structures will present significant policy challenges for decision-makers on both sides of the Atlantic.